

Elias Khoury: 'Som fets de capes d'identitats diverses i cerquem una història que les unifiqui'

Club Editor acaba de publicar 'lalo', una novel·la de l'escriptor libanès Elias Khoury (Beirut, 1948). Ha vingut a Barcelona a presentar-la i l'hem entrevistat

'lalo' parla d'identitats perdudes i reconstruïdes, d'amors plens de terribles malentesos, de llengües mortes i del fet d'escriure com una tortura. Club Editor ja ha publicat d' [Elias Khoury](#) ' *La cova del sol* ' (2007), una memòria crítica del tràgic èxode palestí del 1948.

—D'entrada, 'lalo' és una història d'amor dissortat...

—Sí, hi ha una història d'amor entre lalo i Xirin, però, de fet, n'hi ha dues o tres, d'històries d'amor, totes plenes de grans malentesos. Ara, l'amor fa possible que lalo canviï. Perquè, abans d'aquest amor, lalo violava les dones, perquè no sabia què volia dir estar amb una dona. Però alhora, per aquesta actitud, lalo acaba a la presó. L'amor, per lalo, és un canvi profund, que li permet d'entendre la història de sa mare. La novel·la acaba amb el projecte de lalo d'escriure una novel·la sobre la història de sa mare, una història que escriu amb molta tendresa. L'amor és molt important en aquesta obra, sí, perquè és la manera que té el protagonista de descobrir-se a si mateix i de descobrir l'altre.

—Així, doncs, no pot evitar de salvar l'escriptura, al capdavant?

—Al principi l'inspector que deté lalo i l'interroga entén l'escriptura com una manera de destruir lalo: el tanca en una cel·la i l'obliga a escriure la seva història de cap a cap. En canvi, al final, l'escriptura ja no és una tortura, sinó una eina per a reconstruir la seva història.

—Vostè és dels qui pateixen quan escriu?

—Patir no, però és difícil. Cal escriure i rescriure i rescriure. És un camí molt difícil. Ara, a diferència de lalo, per mi l'escriptura és un camí bell i bonic. I lalo al final també descobreix que és bonic. Per això al final ens hem fet amics.

—Calia posar lalo en una situació tan extrema, de violador, per a reconstruir-ne la història?

—No l'he fet jo, lalo; va emergir així, me'l vaig trobar així. L'escriptor allò que fa és esperar que els personatges es manifestin. Jo vaig esperar i es va manifestar així.

—Creu que n'hi ha gaires, de lalos?

—Crec que tots som lalo. No vull pas dir amb això que tots els homes siguem violadors, no. Vull dir que tant homes com dones som fets, construïts, per capes d'identitats diverses i cerquem una història que les unifiqui.

—És aquest el gran tema de la novel·la?

—Possiblement.

—I quins més?

—Un d'important és la relació amb les llengües, amb una llengua morta. La tragèdia que significa la mort d'una llengua. En aquest món la gran tragèdia no és pas la mort de l'individu, sinó la mort de les llengües. I totes moriran. I quan una llengua mor desapareix tota una història i aquesta és la gran tragèdia de la humanitat.

—Si totes les llengües han de morir, vol dir que la humanitat no té futur?

—No exactament, perquè perviuen els rastres de la llengua morta en les altres llengües. Nosaltres fem servir molts rastres de llengües mortes. Per això, la llengua no és solament un mitjà de comunicació entre els vius, sinó també un mitjà de comunicació entre vius i morts.

—Als qui parlem català, una llengua minoritzada, això que explica ens és més fàcil d'entendre...

—Bé, els qui teniu el català com a llengua teniu un consol, i és que l'espanyol també morirà.

—Escriure és fixar la memòria, ajudar que visqui. En les seves novel·les sempre hi ha aquesta voluntat d'explicar la memòria d'un poble...

—Explicar històries és provar de conservar la memòria, però també és oblidar. Perquè és necessari conservar coses i oblidar-ne d'altres. La literatura és això, pràcticament. La diferència és com ho fa cada escriptor. Jo dic que no hi ha una sola versió de la història. La versió única només pot ser la del poder, la masculina. Les versions plurals són les versions de les víctimes, la femenina. Aquesta darrera és la meva opció.

—La tragèdia sempre és present en els seus relats?

—Sí.

—S'imagina escriure una història sense tragèdia?

—No ho sé, perquè no m'ha passat mai. Vinc d'un món completament imbricat en la tragèdia. Només cal mirar a Palestina.

—Per vostè el compromís social va lligat a l'escriptura?

—No és un compromís, és una manera de veure la vida. Jo no he dit mai que fos un escriptor compromès amb les meves novel·les. Perquè sóc lliure, vull ser lliure. I no em sento compromès ni tan sols amb 'La cova del sol', on faig una crítica molt dura de la política de Palestina. En la meva vida social sí que milito, però en literatura això no pot ser, perquè cal mirar de descobrir la veritat de la naturalesa humana.

—Vostè, doncs, no subscriuria el realisme històric... Si li digués que fa realisme històric, m'escanyaria?

—Oi tant!

27 novembre 2009

Una notícia de VilaWeb.cat
Edició GENERAL
<http://www.vilaweb.cat>
[Enllaç permanent](#)